

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Одређивање проблема које закон треба да реши

У важећем Закону о заштити природе одређена материјално-правна решења нису у потпуности усаглашена са међународним уговорима и прописима ЕУ у области заштите биолошке разноврсности, а нарочито у делу који се односи на:

- оцену прихватљивости за еколошку мрежу која захтева да се прецизније уреди овај поступак, заштиту природних станишта и дивљих биљних и животињских врста, у складу са Директивом Савета 92/43/ЕЕЗ о стаништима;
- евидентирање и обележавање живих примерака заштићених дивљих врста животиња, у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ о заштити фауне и флоре регулацијом њихове трговине;
- прекогранични промет, трговину и узгој дивљих врста флоре и фауне (пријава прекограничног промета, обавезе увозника и извозника дивље флоре и фауне), у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ;
- држање дивљих животиња у зоолошким вртovima (постојећим прописима углавном није адекватно уређено), у складу са Директивом Савета 1999/22/ЕЗ о држању дивљих животиња у зоолошким вртovima;
- поступање са нађеним примерцима строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, поступак одузимања и поступање са одузетим примерцима строго заштићених, заштићених и алохтоних дивљих врста поступак доказивања порекла примерака строго заштићених и заштићених дивљих врста, као и поступак накнаде штете коју су нанеле строго заштићене и заштићене дивље врсте који нису прецизно дефинисани у закону), у складу са Уредбом Савета 338/97/ЕЗ;
- инспекцијски надзор, рад царинске службе и казнену политику (нарочито у делу који се односи на илегални промет и одузимање врста дивље флоре и фауне, у складу са ЦИТЕС конвенцијом и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ.

Престанак важења Закона о Фонду за заштиту животне средине захтева ревизију финансирања заштићених природних добара које је прописано чланом 69. Закона о заштити природе. Чланом 69. став 1. тачка 2) Закона о заштити природе прописано је да се финансирање заштићеног подручја обезбеђује из средстава Фонда за заштиту животне средине. С обзиром да је Фонд за заштиту животне средине престао са радом, потребно је усагласити одредбу о финансирању заштићеног подручја са предложним изменама Закона о заштити животне средине којима се предвиђа оснивање Буџетског фонда за заштиту животне средине, извори финансирања заштите животне средине, укључујући и заштиту природе.

Циљ који се постиже

Изменама и допунама закона врши се усклађивање са међународно-правним инструментима, и то:

Потврђеним међународним уговорима

- *Законом о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности* („Службени лист СРЈ, број 11/01- Међународни уговори), са циљем:
 - очувања биодиверзитета,
 - одрживог коришћења компонената биодиверзитета и
 - расподеле користи која проистиче из комерцијалног и другог коришћења генетичких ресурса на праведан и равномеран начин.
- *Законом о потврђивању Конвенције о међународном промету угроженим врстама дивље флоре и фауне* („Службени лист СРЈ, број 11/01- Међународни уговори) прцизирањем одредаба које се односе на:
 - дозвољавање само оног увоза, извоза, реекспорта и увоза морским путем примерака врста фауне и флоре, који су у складу са одредбама Конвенције;
 - предузимање одговарајућих мера за спровођење одредби Конвенције и *забране промета* - увоза, извоза, реекспорта и увоза морским путем врста којим се крше те одредбе (укључујући кажњавање илегалног промета или поседовања таквих примерака и конфисковање или враћање незаконито прибављених примерака држави извоза или центру за прихватање који је претходно одређен);
 - праћење статуса одређене биљне или животињске врсте у земљи и благовремено сигнализирање ради ограничавања издавања извозних дозвола за извоз примерака одређених врста како би се она заштитила у њеној области распрострањења и то до степена који је у складу са улогом дотичне врсте у екосистемима, а то све пре достизања нивоа на којем би та врста могла испуњавати услове за укључивање у ову конвенцију;
 - обезбеђивање да сви живи примерци за време периода транзита, задржавања испоруке и сл. буду на одговарајући начин збринути како би се свео на минимум ризик од повреда, штетности по здравље или окуптно поступање;
 - вођење евиденције и документације о промету примерцима врста која се одвија сходно Конвенцији;

Прописима ЕУ у области заштите природе

- *Директивом Савета 92/43/ЕЕЗ о заштити природних станишта и дивљих биљних и животињских врста* са циљем одржавања биодиверзитета кроз очување природних станишта и дивље флоре и фауне; унапређење одржавања биодиверзитета кроз дефинисање заједничких оквира за очување дивље фауне и флоре као и њихових станишта. Зато еколошка мрежа позната као “Натура 2000” укључује “специјална подручја очувања” одређена од стране држава чланица у складу са одредбама ове директиве, односно, у складу са одредбама Директиве 79/409/ЕС које се односи на очување дивљих птица.
- *Директивом Савета 79/409/ЕЕЗ о очувању дивљих птица*, у циљу обезбеђивања заштите, управљања и контроле свих врста птица које живе у дивљини унутар европске територије држава чланица, укључујући при том и јаја ових птица, њихова гнезда и станишта као и њихову експлоатацију. У том циљу неопходно је да се предузму потребне мере ради одржавања популације врста на нивоу који одговара еколошким, научним и културним потребама, а узимајући у обзир економске и рекреативне потребе, или ради прилагођавања популације ових врста том нивоу. То подразумева обавезу предузимања мера ради чувања, одржавања и обнављања диверзитета и станишта за све врсте птица, укључујући и установљавање заштићених подручја, управљање у складу са еколошким потребама станишта унутар и ван заштићене зоне, обнављање уништених биотопа и стварање биотопа.

- *Директивом Савета 1999/22/ЕЗ о држању дивљих животиња у зоолошким вртovima* у циљу утврђивања минималних стандарда за држање и бригу о животињама у зоолошким вртovima, као и јачања улоге зоолошких вртова у очувању биодиверзитета. При том се полази од процене да се многе животиње у зоолошким вртovima држе у неприхватљивим условима. То подразумева обавезу у погледу предузимања мера за издавање дозвола и инспекцију зоолошких вртова и обезбеђивања да сви зоолошки вртови спроводе одређене мере очувања, као што су: вођење регистра зоолошких вртова, спречавање бекства неких животиња, држање животиња на начин који задовољава њихове биолошке потребе (укључујући и програм ветеринаске заштите), унапређивање јавног образовања и свести о очувању биодиверзитета, учешће у истраживању и размена информација о очувању врста, итд.

- *Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулisaњем њихове трговине* која се примењује у сагласности са циљевима, принципима и одредбама Конвенције о међународном промету угроженим врстама дивље флоре и фауне (ЦИТЕС). За прекогранични промет утврђени су заједнички услови за издавање, употребу и представљање докумената који се односе на увоз, извоз или реекспорт врста које су обухваћене овим прописом. На националном плану постоји обавеза да се одреде царинске канцеларије за извршавање прегледа и формалности за врсте које су регулисане овим прописом, и да надзиру њихово поштовање и кажњавају евентуална кршења.

Измене и допуна закона имају за циљ да обезбеде континуитет у функционисању система финансирања заштићених подручја. Предложене измене и допуна је израз *усклађивања* са решењима предвиђеним *Законом о буџетском систему*, у делу којим је издифернцирано плаћањ такси од плаћања накнада као и са *Законом о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине* и предложеним изменама Закона о заштити животне средине. Предложеним законским решењем не мења се битно режим у области заштите природе, већ с прецизира извор финансирања заштићених подручја.

Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Материја којом се уређује област заштите природе се не може устројити без постојања законског акта којим се уређују правила у заштити и очувању заштићених подручја, тако да не постоје друге могућности за решавање наведених проблема.

Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Усклађивање законских решења могуће је једино изменом важећих закона, тако да је то једино могуће решење за решење проблема.

На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Закон ће имати утицај на:

1) *надлежне органе* – (доношење прописа, издавање дозвола, потврда, инспекцијски надзор). Законом је предвиђено доношење седам прописа (Влада – један пропис и министар-6 прописа), на основу ревизије постојећих прописа. Закон предвиђа могућност да Министарство може основати прихватилишта за потребе збрињавања одузетих или повређених примерака дивљих животиња. Законом је прописано издавање и одузимање дозволе за рад зоолошких вртова. Прецизно је дефинисана надлежност инспекција (заштите животне средине, фито-санитарне, ветеринарск), полиције и царинске службе у вршењу контроле;

2) *увознике и извознике угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне* – прецизним дефинисањем обавеза у прекограничном промету дивљим врстама флоре и фауне, обележавању, укључујући обавезу правна лица, предузетнике и физичка лица која држе примерке строго заштићених и заштићених дивљих врста да морају да поседују доказ којим се потврђује порекло тих врста, као и обавезе у погледу трговине и узгоја тих животиња;

3) *власнике зоолошких вртова* – прецизним дефинисањем обавезе зоолошких вртова у погледу услова за држање и обележавање животиња, прибављања дозволе за рад и прилагођавања рада зоолошког врта условима прописаним законом.

4) *овлашћене научне и стручне организације* – прецизним дефинисањем овлашћења научних и стручних организација у погледу давања мишљења, поступања са нађеним примерцима строго заштићених врста дивљих животиња, вођења евиденције и других стручних послова у спровођењу закона.

Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Примена овог закона не изазива додатне трошкове грађанима, привреди, посебно малим и средњим привредним друштвима јер не уводи нове обавезе у односу на обавезе које су прописане важећим Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 - испр.).

Да ли позитивни ефекти доношења закона оправдавају трошкове његове примене?

Ефекти доношења овог закона оправдавају трошкове његове примене јер се његовим доношењем обезбеђује неопходно системско, правно и институционално усклађивање, односно делотворније и ефикасније обављањ послова у области заштит природе.

Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Овим законом не утиче се на решења из основног закона те овај закон нема утицај на појаву нових привредних субјеката и тржишну конкуренцију.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Јавна расправа о Нацрту закона спроводи се по посебном програму јавне расправе Владе (31. октобар-19 новембар 2013). Учесници у јавној расправи су државни органи и заинтересовани субјекти у области заштите природе (Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе, научне и стручне организације у области заштите природе, Привредна комора Србије, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Секретаријат за заштиту животне средине Града Београда, Стална конференција градова и општина, представници цивилног друштва и други). Нацрт закона припремљен је у сарадњи са научним и стручним организацијама у области заштите природе (Завод за заштиту природе Републике Србије и др.) Стручна јавна расправа ће се одржати у Привредној комори Србије и Сталној конференцији градова и општина. Нацрт закона доступан

је јавности на сајту Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине ради давања примедба и сугестија.

Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили разлози доношења закона?

За остваривање предложених решења предузеће се законодавне, управне и организационе мере. У року од годину дана од дана ступања на снагу закона донеће се нови прописи, и то:

1. Уредба о еколошкој мрежи Републике Србије.
2. Правилник о критеријумима за издвајање угрожених, ретких, осетљивих, и за заштиту природних типова станишта, мере заштите за њихово очување и списак типова станишта.
3. Правилник о условима које треба да испуњавају овлашћени обележивачи, начин праћења и контроле процеса обележавања живих примерака дивљих животиња у заточеништву
4. Правилник о садржини захтева, документацији која се подноси уз захтев и образцу захтева за издавање дозволе за рад зоолошког врта
5. Правилник о условима за поступање са примерцима строго заштићених и заштићених дивљих врста
6. Правилник о:
 - условима под којима се обавља увоз, извоз, унос, износ или транзит, трговина и узгој дивљих врста из става 1. овог члана;
 - издавању дозвола и других аката (потврде, мишљења и обавештења и др.);
 - списковима дивљих врста, њихових делова и деривата који подлежу издавању дозвола, односно других аката;
 - дивљим врстама, њихове деловима и дериватима чији је увоз односно извоз забрањен, ограничен или обустављен;
 - изузецима од издавања дозволе и других аката;
 - садржини, изгледу и начину вођења регистра издатих дозвола и других аката;
 - начину обележавања животиња или пошилики;
 - начину поступања са одузетим примерцима;
 - начину спровођења надзора и вођења евиденције;
 - изради извештаја и др.
7. Одлука о образовању заједничког тела за спровођење надзора над прекограничним прометом и трговином дивљим врстама.

Прописима од тач. 1. до 6. ставиће се ван снаге важећи прописи којим су ова питања већ уређена. Пропис под тач. 7. је потпуно нови пропис који захтева да се у складу са прописима о државној управи образује заједничко тело за спровођење надзора над прекограничним прометом и трговином дивљим врстама.